

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Suomen ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Suomen ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 197/2017 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lakimies Jesse Järvenpää, ulkoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- sisäministeriö
- puolustusministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- tietosuojavaltuutetun toimisto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Itävallan välisen sopimuksen turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa sellaisen turvallisuusluokitellun tiedon suojaaminen, jota vaihdetaan tai tuotetaan osapuolten välisessä yhteistyössä erityisesti ulko-, puolustus-, turvallisuus- ja poliisiasioissa sekä tiede- ja yritysasioissa ja teknisissä asioissa. Kysymys on arkaluonteisista tietoaineistoista, jotka lähetävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvallisuuden tason toteuttamista edellyttäväksi. Sopimus ei velvoita turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamiseen.

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2018 vp

Osapuolet ilmoittavat toisilleen kun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset toimet on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on otettu vastaan. Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Käsiteltävänä olevan Suomen ja Itävallan välisen tietoturvaluossopimuksen tarkoituksena on varmistaa sellaisen osapuolten välisessä yhteistyössä vaihdettavan tai syntyvän turvallisuusluokitellun tiedon suojaaminen, jota vaihdetaan tai tuotetaan maiden välisessä yhteistyössä erityisesti ulko-, puolustus-, turvallisuus- ja poliisiasioissa sekä tiede- ja yritysasioissa ja teknisissä asioissa. Kyse on arkaluonteisista tieto-aineistoista, jotka lähettävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvaluuden tason toteuttamista edellyttäviksi.

Kansainväliseen yhteistyöhön liittyviin asiakirjoihin sisältyy sellaisia salassa pidettäviä tietoja, joiden luvaton paljastaminen voi aiheuttaa merkittävää ja laajalle ulottuvaa vahinkoa keskeisille yleisille eduille. Tällaisten aineistojen asianmukaisesta käsittelystä on sen vuoksi pidettävä erityistä huolta. Kysymys on Suomen luotettavuudesta kansainvälisen yhteistyön osapuolena ja Suomen luovuttamien aineistojen suojaamisesta. Sopimus ei velvoita turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamiseen.

Välittömän valtiovastuun piiriin kuuluvien kysymysten lisäksi kansainvälisillä tietoturvaluusvelvoitteilla on kasvava merkitys taloudellisen, teollisen ja teknologisen yhteistyön kannalta. Yhä useammat yritystason hankkeet edellyttävät turvallisuusluokitellun tiedon hyödyntämistä. Näin ollen sopimus mahdollistaa myös suomalaisyritysten entistä tasavertaisemman kilpailuaseman kansainvälisillä markkinoilla.

Sopimukseen sovelletaan lakia kansainvälisistä tietoturvaluusvelvoitteista (588/2004). Tietoturvaluuden alalla ei ole monenkeskistä yleissopimusta. Pohjoismaiden välillä on kuitenkin tehty monenvälinen tietoturvaluusopimus (SopS 11 ja 12/2013). EU:n jäsenvaltioiden välillä tehty sopimus turvallisuusluokitellun tiedon suojaamisesta on tullut voimaan 1.12.2015. Viimeksi mainitun sopimuksen määräykset eivät kuitenkaan ole yhtä kattavia kuin yleisen kahdenvälisen sopimuksen määräykset. Tämän vuoksi kahdenvälisiä tietoturvaluusopimuksia tarvitaan edelleen myös EU:n jäsenvaltioiden välillä. Viimeksi valiokunnan käsiteltävänä on ollut Suomen ja Belgian välillä tehty sopimus (HaVM 20/2016 vp — HE 186/2014 vp), joka ei saadun selvityksen mukaan ole tullut vielä voimaan.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Suomen ja Itävallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymistä sekä sopimuksen voimaansaattamiseksi erillisen lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö HaVM 3/2018 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 197/2017 vp tarkoitetun sopimuksen.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 197/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 15.2.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
jäsen Mika Kari sd
jäsen Elsi Katainen kesk
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Antti Kurvinen kesk
jäsen Olli-Poika Parviainen vihr
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Vesa-Matti Saarakkala sin
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
varajäsen Pertti Hakanen kesk
varajäsen Reijo Hongisto sin

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo